

Horsens, da maa hertil bemærkes, at denne Opfattelse i det Mindste delvis maa hvile paa en Misforstaaelse eller mangelfuld Erindring om Forholdene fra „gammel Tid“, idet den aldeles overveiende Del af det omtalte Opland netop i tidligere Tid har hørt til Horsens og ikke til Veile. Det omhandlede Opland omfatter en Del af Udum og Sindbjerg, Langskov, den største Del af Tørring, Hammer, Nykirke, en mindre Del af Hveifel, samt en Del af Thyregod og Vester Sogne. Beboerne af disse Sogne eller i de Dele af samme, som Talen her er om — maaste med Undtagelse af nysnævnte mindre Del af Hveifel Sogn — have for en Del Aar siden jævnlighandlet i Horsens; og det er kun dette, at der omkring 1856 blev anlagt en Landvei fra Veile til Tørring, medens der ingen saadan Wei findes mellem Horsens og Tørring, der har bevirket, at de nævnte Beboere i de senere Aar for det meste have søgt til Veile. Antallet af Beboere i det omtalte Opland udgjør ca. 5000; men af disse ville ingenlunde alle afgjort blive dragne bort fra Veile. Beboerne af de nævnte Dele af Sindbjerg og Hveifel Sogne, saavel som ogsaa af visse Dele af andre af de nysnævnte Sogne, ville vel kunne drage Nytte af Banen; men ville dog ogsaa meget ofte søge til Veile. Det vilde formentlig kun blive en 3 à 4000 af alle de omtalte Beboere, der ville, om ikke just afgjort, saa dog i det væsentlige blive bortdragne fra Veile. Og af disse 3 à 4000 vilde paa den anden Side de fleste ikke umiddelbart blive knyttede til Horsens. Flertallet — over 3000 — vilde derimod først og fremmest blive knyttet til den Handelsplads, der formentlig snart vilde danne sig ved Tørring; og de Handlende paa dette Sted ville selvfølgelig ikke være bundne til at gjøre deres Indtjeb i Horsens. Den nævnte Handelsplads vilde i det Hele blive af meget stor Betydning for de omliggende Sogne, hvoraf især de vestlige og nordvestlige paa Grund af de lange Afstande ere meget uheldigt stillede for Samferdselen. Det vilde ikke blot blive de før omtalte: Tørring, Hammer, Nykirke samt Dele af Hveifel, Thyregod og Vester Sogne, der vilde faae Gavn af denne Handelsplads; men ogsaa Vinnerup, en Del af Klobborg og en endnu større Del af Nørre-Sneede Sogne vilde faae Nytte deraf. Beboerne i de sidstnævnte Sogne, der isørveien umiddelbart ere knyttede til Horsens, vilde ved den omtalte Handelsplads kun middelbart blive knyttede til denne By. — Noget, der snarere maatte staae end gavne Horsens. Det vil formentlig fremgaa af denne, efter vor Overbevisning fuldtændig paalidelige, Fremstilling af Egnens stedlige Forhold: 1. at Veile ved Horsens-Tørring-Banen vilde miste høist 4000 Beboere af sit nuværende, men ingenlunde af sit „gamle“ Opland; 2. at Horsens ikke i nogen særlig, eller i hvert Fald ikke i nogen tilsvarende Grad, vilde vinde paa Veiles Befolking, og 3. at det først og fremmest er Landboerne i alle Sognene fra Horsens og til Egnen omkring Tørring — og da ikke mindst Beboerne af det omtvistede Opland — der vilde vinde ved det omtalte Baneanlæg. Vi tilføie, at der ialt vilde blive en ca. 13000 Landboere, der i mere eller mindre Grad vilde kunne drage Nytte af Banen; og vi tilføie fremdeles, at der for Terrainets Skyld ikke kan bygges nogen Bane fra Veile, der kan komme de omkring Tørring nærmest liggende Egne tilgode, end mindre da selvfølgelig Egnen mellem Tørring og Horsens. Spørgsmaalet bliver da, om det af Hensyn til Veile vil være forsvarligt at bygge den omtalte Bane eller ei. Ogsaa vi erkjende, at der ved Anlæget af Jernbaner maa tages tilbørligt Hensyn til, at „man ikke gaar de enkelte Kjøbstæder for nær ved paa en indgribende Maade at forrykke de Forhold, hvori de fra gammel Tid har staaet til deres naturlige Opland“; men vi indse ikke, at de nævnte Sætninger have nogen Anvendelse paa det her omhandlede Forhold; thi hvorledes det forholder sig med Veiles saakaldte „naturlige Opland“ fra „gammel Tid“ have vi allerede oplyst; desuden kunne vi ikke erkjende, at de omtalte Forhold paa nogen „indgribende Maade“ vilde „forrykkes“ ved Horsens-Tørring-Banen. Og Meningene med de af Byraadets Skrivelse anførte almindelige Sætninger kan dog vel ikke være den, at der slet ingen Forandringer maa indtræde med Hensyn til Byernes Opland ved Bygning af Jernbaner. Saafald blev det nok omtrent umuligt at bygge Jernbaner. Og denne Mening vilde da ogsaa være stridende mod den Praxis, der hidtil er fulgt, saavel ved Bygning af Statsbaner som ved Bygning af lokale Jernbaner. Vi skulle her kun minde om, at Bygningen af Aarhus—Odde Hou-Banen utvivlsomt vil medføre Forandringer med Hensyn til Horsens Bys Opland til liden Vaade for denne By; men Horsens Byraad har derfor ingenlunde i sin Tid fundet det rigtigt at klage til Folkethinget over, at en Del af dens Opland ved den nævnte Bane vilde blive draget bort fra Byen. Thi Sagen er jo den, at der ved Bygning af Jernbaner ikke blot maa tages Hensyn til Byernes, men først og fremmest til Landboernes Interesser; thi Forretninger kunne flyttes, men Forbeidomme kunne ikke flyttes. Og saa spørge vi da nu, om det vilde være billigst, saavel af Hensyn til det saakaldte „naturlige Opland“ til Veile „fra